

Profesorius buvo labai pareigingas ir aktyvus LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus narys. Vadovavo Agronomijos sekcijos Dirvotyros ir agrochemijos komisijai. Organizavo ne vieną seminarą, konferenciją aktualiais šalies mokslui ir ūkiui klausimais. Be to, jį domino ekonomikos klausimai, todėl dalyvavo ir Ekonomikos komisijos veikloje. LMA vardu atlikdavo daugelį agronomijos mokslų krypties ekspertizių.

Atmintina viena konferencija dėl nenašų žemių naudojimo. Prasidėjus ekologinio ūkininkavimo problemų nagrinėjimui ir kai kam siūlant nenašias žemes naudoti ekologiniam ūkininkavimui prof. A. Švedas LMA aiškiai ir griežtai

pasisakė, kad apie 600 tūkst. ha šių žemių reikia apšodinti mišku, o ne žemės ūkio augalus auginti.

Tai buvo stipri, dora ir plačių interesų, aštraus ir analitinio mąstymo asmenybė. Jo darbai užima svarbią vietą šalies agrochemijos bei dirvožemio mokslo teorijoje ir praktikoje. Mirė 2001 04 22 Akademijoje (Kėdainių r.), palaidotas Vilniuje.

Akad. Veronika VASILIAUSKIENĖ
LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius

Iškili Lietuvos mokslų akademijos akademikė Veronika VASILIAUSKIENĖ

Visagalis laikas nepaprastai greitai skaičiuoja sekundes. Vaidystė, jaunystė, branda, dabartis – viskas, atrodo, vyko vos ne vienu metu. Tad gal geriau laiką skaičiuoti ne metais, bet nuveiktais darbais. Toks skaičiavimas ypač palankus Lietuvos mokslų akademijos akademikei habilituotai daktarei profesorei Veronikai Vasiliauskienei, pasitikusiai savo gyvenimo 75-metį, nes jos nuveiktų darbų kraitis ir tų darbų atneštos naudos bei pripažinimo mastas iš tikrųjų yra išpūdingas.

Veronika Vasiliauskiene gimė 1935 m. gruodžio 15 d. Radviliškio rajone, Aukštelkų kaime, ūkininkų šeimoje. 1954 m. ji baigė Radviliškio I vidurinę mokyklą, 1959-aisiais įgijo aukštąjį išsimokslinimą – baigė Lietuvos žemės ūkio akademiją (dabar Lietuvos žemės ūkio universitetas) ir tapo moksline agronome. Baigusi Žemės ūkio akademiją dirbo Šilutės rajone augalų apsaugos agronome (1959–1962 m.), Šilutės žemės ūkio technikumui dėstytoja (1962–1970 m.). Tolesnis V. Vasiliauskiene gyvenimo kelias glaudžiai susietas su žemės ūkio mokslo plėtra. 1970–1974 m. ji buvo Lietuvos žemdirbystės instituto aspirantė (doktorantė). Baigusi aspirantūrą Lietuvos žemės ūkio universiteto mokslinėje taryboje 1974 m. apgynė disertaciją, jai buvo suteiktas žemės ūkio mokslų kandidato (po 1993 m. – daktaro) mokslinis laipsnis. 1980 m. V. Vasiliauskienei suteiktas vyriausiosios mokslo darbuotojos vardas, 1985 m. – nusipelnusios agronomės vardas. 1988 m. Latvijos žemdirbystės ir žemės ūkio ekonomikos mokslo tyrimų institute V. Vasiliauskiene apgynė žemės ūkio mokslų daktaro (dabar – habilituoto daktaro) disertaciją, 1995 m. Lietuvos žemės ūkio universitete jai suteiktas profesorės vardas. Nuo 1990 m., kai prof. V. Vasiliauskiene buvo išrinkta Lietuvos mokslų akademijos nare eksperte, jos veikla glaudžiai susijusi su šios institucijos, vienijančios žymiausius Lietuvos ir užsienio mokslininkus, veikla. 1994 m. ji išrinkta Lietuvos mokslų akademijos nare korespondente, 1998-aisiais – Lietuvos mokslų akademijos tikrąja nare (akademike). Tai pirmoji Lietuvoje moteris, tapusi akademike. Prof. V. Vasiliauskiene Lietuvos mokslų akademijos Žemės ūkio ir miškų

mokslų skyriaus pirmininkė, LMA Prezidiumo narė (1995–2009 m.), Lietuvos MA mokslinė sekretorė (2001–2005 m.), viceprezidentė (2005–2009 m.). 2008 m. Lietuvos žemės ūkio universitetas, įvertindamas akad. V. Vasiliauskiene nuveiktus darbus Lietuvos žemės ūkio mokslo srityje ir jos indėlį į Universiteto veiklą, suteikė jai Garbės daktarės vardą.

Akad. V. Vasiliauskiene mokslinės veiklos sritis – biomedicinos mokslai, kryptis – agronomija (augalininkystė, pievininkystė ir agrochemija). Dirbdama Lietuvos žemdirbystės institute ir LŽI Vokės filiale jaunesniąja, vyresniąja, vyriausiąja mokslo darbuotoja, direktoriaus pavaduotoja mokslui (1974–1995 m.) buvo mokslinių darbų, temų ir programų vadovė bei vykdytoja. Už kūrybinį indėlį moksliniame darbe „Agronomiškai racionalios ir ekologiškai saugios žemės

ūkio kultūrų tręšimo sistemos pagrindai“ (su bendraautorais) 1988 m. paskirta Valstybinė premija.

Akad. V. Vasiliauskienė, be mokslinės veiklos, pasižymėjo dideliu aktyvumu visuomeninėje veikloje, taip pat sprendžiant svarbius Lietuvos valstybei klausimus. Ji aktyviai dalyvavo rengiant įvairias šalies strategijas ir programas: pirmoji Nacionalinė žemės ūkio plėtojimo programa (1993 m., atnaujinta 1996 m., Žemės ūkio ministerija); grupės vadovė rengiant „Lietuvos žemės ūkio mokslo ir mokymo plėtros programą“ (Žemės ūkio ministerija, 1995 m.); Ministrės pirmininkės I. Degutienės sudarytoje mokslininkų grupėje (1999 m.) rengiant „Lietuvos mokslo ir technologijų baltąją knygą“ (Mokslo ir studijų departamentas prie ŠMM, 2001 m.); bendraautorė rengiant Lietuvos mokslų akademijos kartu su LR ūkio ministerija programą „Ilgalaikė Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtotės iki 2015 metų strategija“ (vadovė sektoriaus „Kaimo, žemės ūkio ir žuvininkystės plėtotės iki 2015 metų strategija“, 2002 m.); koordinatore ir bendraautorė rengiant „Žemės ir maisto ūkio mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programą“ (Žemės ūkio ministerija, 2007 m.).

Akad. V. Vasiliauskienė buvo Lietuvos žemdirbystės instituto tarybos pirmininkė (1992–1996 m.), Lietuvos mokslo tarybos narė (1999–2003 m.), išrinkta žemės ūkio mokslo institucijų mokslininkų. Dirbo LR Vyriausybės konsultante žemės ūkio klausimais (1993 m.), Žemės ūkio mokslo tarybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos pirmininko pavaduotoja (1999–2001 m.), pirmininke (2001–2010 m.), Lietuvos Respublikos Vyriausybės buvo paskirta Lietuvos mokslo premijų komiteto mokslinė sekretore (1999–2006 m.), Žemės ūkio ministerijos kolegijos narė (nuo 2002 m.), Kaimo plėtros tarybos prie Žemės ūkio ministerijos (nuo 2002 m.), Lietuvos žemės ūkio universiteto (2001–2010 m.) ir Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto (nuo 2003 m.) tarybų narė, Lietuvos mokslų akademijos Mokslininkų rūmų tarybos pirmininkė (2005–2009 m.), keletą metų buvo Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo ekspertė.

Bendru sutarimu nominuota (2007 m.) atstovauti Lietuvos mokslų akademijai ir Lietuvos mokslo tarybai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos „Stebėsenos komitete Žmoniškųjų išteklių plėtros, Ekonomikos augimo, Sanglaudos skatinimo, techninės paramos veiksnių programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją, įgyvendinimo priežiūrai atlikti“.

VU BPD projekto „Vilniaus universiteto nenuosekliųjų studijų sistemos pritaikymas ir išplėtimas kaimo plėtros specialistų rengimui“ Valdymo grupės pirmininkė (nuo 2006 m.).

Akad. V. Vasiliauskienės mokslinė ir mokslo organizacinė veikla prisideda prie tolesnės Lietuvos žemės ūkio sanglaudos su mokslu bei modernaus šalies ūkio plėtotės.

Akad. V. Vasiliauskienė yra 8 apgintų daktaro disertacijų mokslinė vadovė, 20 apgintų daktaro disertacijų ir 10 habilitacinių darbų gynimo komitetų narė ar pirmininkė (4) Lietuvos žemės ūkio universitete, Lietuvos žemdirbystės bei Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institutuose. Skai-

tė agrochemijos kursą Vilniaus universiteto Gamtos fakultete. Paskelbė per 320 mokslinių ir mokslo populiarinimo straipsnių. Ji yra monografijos „Lietuvos dirvožemiai“ sudarytoja ir bendraautorė (M. Eidukevičienė, V. Vasiliauskienė, Vilnius, 2001, 1244 p.). Už šią monografiją paskirta V. Vazalinsko fondo premija. Knygos „Agronomija Lietuvoje“ (P. Vasinauskas) viena iš sudarytojų ir redakcinės kolegijos pirmininkė (2005 m.) ir kt. Mokslinių tyrimų rezultatai skelbti tarptautiniuose kongresuose ir konferencijose (Vokietijoje, Norvegijoje, Suomijoje, Rusijoje ir kitur).

Nuo 1994 m. Lietuvos mokslų akademijos mokslo žurnalo „Žemės ūkio mokslai“ redakcinės kolegijos atsakingoji sekretorė, pirmininkė (nuo 2007 m.), mokslo žurnalų „Žemdirbystė“, „Gyvulininkystė“, „Žemės ūkio enciklopedijos“ ir kitų leidinių redakcinių kolegijų narė ar pirmininkė. LMA bei Mokslo ir enciklopedijų leidybos instituto leidinio „100 žymiausių Lietuvos žmonių“ redakcinės kolegijos narė.

V. Vasiliauskienė Lietuvos MA ir Lietuvos mokslo tarybos pavedimu atlieka įvairių darbų, projektų, premijoms pateiktos medžiagos ekspertizes. Kasmet Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo pavedimu atlikdavo mokslo ir studijų institucijų planuojamų darbų ekspertizes. Kaip LR žemės ūkio ministerijos kolegijos narė (nuo 2001 m.) atlieka įvairių su šia veikla susijusių dokumentų ekspertizes.

V. Vasiliauskienė rūpinasi, kad visiems jos šeimoje būtų gera ir jauku. Vyras Stasys – ekonomistas, ekonomikos mokslų daktaras. Dukra Asta – finansininkė, sūnus Ramūnas – gydytojas, vaikaičiai: Tadas – ekonomistas (baigė LŽŪU), Arvydas – fizikas (VU), Stasys – moksleivis.

Akad. V. Vasiliauskienė pasižymi nepaprastu darbštumu, kruopštumu, dideliu reiklumu sau. Darbas, kurio ji imasi, atliekamas aukščiausiu lygiu. Nėeilinis jos talentas ir organizaciniai gebėjimai padėjo sudaryti sąlygas Lietuvos žemės ūkio srities mokslininkams pasiekti akivaizdžių žemės ūkio mokslo ir eksperimentinės plėtros rezultatų, prisidėjo prie žemės ūkio konkurencingumo didinimo, kaimo potencialo stiprinimo. Neatsitiktinai šiemet laikraščio „Ūkininko patarėjas“ surengtoje apklausoje jo skaitytojais dvidešimties žymiausių agrarininkų nepriklausomos Lietuvos 1990–2010 m. sąrašė Akademikei paskyrė vieną aukščiausių vietų. Jos veiklos nuopelnai kaimo plėtrai buvo įvertinti ir anksčiau – LR žemės ūkio ministerijos surengtame konkurse „Lietuvos kaimo spindulys 2006“ paskirta nominacija „Mokslo žinių skleidėja“, apdovanota LR Seimo atminimo medaliu (2005 m.), LR Vyriausybės (2005, 2006 m.), Švietimo ir mokslo bei Žemės ūkio ministerijų padėkos raštais.

Lietuvos valstybės ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Riterio kryžiaus kavaliere, Lietuvos MA akademikės habilituotos daktarės profesorės Veronikos Vasiliauskienės veikla prisideda prie žemės ūkio mokslo ir kaimo plėtros, ūkio modernizavimo, jo konkurencingumo didinimo, Lietuvos valstybės stiprinimo.